

gene gaae ud af Stattehdernes Lønner og ind i de vordende Stattehdernes Lønner, og derfor siger jeg, at, hvis det var saa, at man kunde faae fat paa Pengene uden at tage dem hos Folket selv, saa var det noget ganske Andet, saa skulde det være mig en Fornøjelse at lægge Noget til. Som sagt, det er en Borgerpligt, der kommer til at hvile lige paa Alle og Enhver, som er saa helbig at være saa vel udrustet paa Legeme og Sjæl, at han er en brugbar Mand, og, naar saa er, forekommer det mig, at Opfordringen til at forhøje Lønnen er mindre nu, end det tidligere har været Tilfældet. Det er heller ikke rigtigt, hvad der er blevet sagt af det ærede Medlem for Viborg Amts Abo Valgkreds (Kjær), at man vil have, at en Mand nu skal leve af det Samme, som han skulde leve af for 16 à 20 Aar siden, thi Lønningen er nu noget større end dengang. I Aaret 1842 var den Me-niges Lønning 8 β ; den 1ste Juli 1842 forhøiedes den til 12 β ; i hvilket Aar den er kommen op til sit nuværende Beløb, er indrer jeg ikke; men, som sagt, Lønningen var for 16 til 20 Aar siden mindre end nu. Der var ogsaa dengang større Opfordring til at betale noget Ordentligt, idet det nemlig dengang ikke var Alle, som bleve Soldater, men man i Rækkerne i Reglen kun faae den Fattige; desuagtet følte man sig dengang ikke opfordret dertil. Gaae vi længere frem og ba navnlig til den Tid, da almindelig Børnepligt blev indført, saa var der endnu mindre Tale derom. Nu, da Alle skulle være Soldater, den Rige som den Fattige, Kjøbstadborgeren som Landbrugeren, nu at betale saa fuldt, at Betalingen kan ansees for aldeles tilstrækkelig, er Noget, hvorom der kan siges Meget for og imod. Men forøvrigt er det ogsaa noget Relativt, hvad en Mand kan leve af; de Forbringer, man sætter til Livet i saa Henseende, ere jo saa forskellige. Jeg erindrer, at jeg engang i Sommeren 1842 stod paa Nørrefælled, og at en Officeer da kom hen for Fronten, hvor vi stode i Nørstilling og sagde: Naa, Karle, kunne I leve af Eders Gage nu, da I jo ere i Dvælle hver Dag fra Morgen til Aften? og at min Sidemand da svarede: Ja, døe deraf kunne vi ikke, men vi kunne ikke godt leve deraf

uden at lide Nød. Nu er der senere kommet 8 Skilling til, saa at Lønningen nu er 20 Skilling, men jeg skal heller ikke nægte, at der er flere Ting, der ere dyrere nu end dengang. Jeg kan imidlertid ikke gaae ind paa at forhøje Lønningen, og det af de Grunde, jeg har anført. Man er stadig freuden frem; man har mere og mere ligeliggjort og almindeliggjort Børnepligten for Alle, man har stadig for-kortet Tjenestetiden og samtibid dermed lagt til Lønningen. Er det altsaa ubilligt og urigtigt nu at ville forlange, at Soldaten skal tjene for 20 Skilling om Dagen, saa har det tidligere været en hjerteskerende Uret. Nu er det sandt, at det ingen Trøst er, at det har været Uret før, og at dette ikke er nogen Grund til at begaae en mindre nu; men Hovedsagen er, at det nu rammer Alle. Men jeg kan ikke gaae ind paa den større Statteudskrivning og større Omsætning af Penge, som derved vilde bevirkes. Den første Taler idag (H. Jensen) lagde især Vægt paa, at man skulde tage Hensyn til de Forhold, hvorunder Soldaten lever; umiddelbart derefter kom han til at omtale et Tilfælde, som tidligere har været omtalt af en anden æret Taler, nemlig hvad der kunde leves for ved Høstskolen, og der sagde han, at det vel kunde være, at det bedre kunde gaae der, thi der kom den private Godgjørenhed til Hjælp, idet der var enkelte private Omkringboende, der bragte Offre for Skolens Skuld. Men jeg skal gjøre opmærksom paa, at det Samme gjælder for Soldatens Vedkommende. Dersom det ærede Medlem vil anstille en Undersøgelse, naar Recruterne komme sammen, vil han finde, at der er meget Saa, som ikke ved frivillige Gaver have i deres Poser og Kasser Ost, Smør, et røget Faar-laar eller lignende Gjenstande, og naar dette Forraad slipper op, faae de igjen Noget sendt. Skal man tage det ene, skal man ogsaa tage det Andet med i Beregning; det hører Alt-sammen med til de Forhold, hvorunder Soldaten lever. Er Soldaten nogenlunde, som han bør være, og hans Forældre ikke have det i deres Magt uden føleligt Savn at understøtte ham, gjøre hans Husbonde og hans Mad-moder det uden Anurren og ansee det næsten som en Pligt, de skulde den fattige Mand.